

FOLKETINGET

Tilsynsrapport over tilsynsbesøg på Børnehjemmet Tupaarnaq (Tilsynsbesøg 5)

1. Indledning

Torsdag den 7. september 2023 aflagde § 71-tilsynet et anmeldt tilsynsbesøg på Børnehjemmet Tupaarnaq i Nuuk.

Fra § 71-tilsynet deltog næstformand for tilsynet Camilla Fabricius (S), Mike Villa Fonseca (M), Theresa Berg Andersen (SF), Alexander Ryle (LA), Stinus Lindgren (RV) og Aaja Chemnitz (IA).

Derudover deltog udvalgschef Lis Grønnegaard Rasmussen, udvalgssekretær Charlotte Avnsted-Vilman, udvalgsassistent Gitte Ravn Jensen og en tolk.

Tilsynet havde et indledende møde med ledelsen og de ansatte på børnehjemmet. Fra børnehjemmet deltog leder Birgit L. Andersen, socialpædagog Martin Ømark Andersen og flere af de ansatte deltog undervejs i mødet og rundvisningen.

Personalet fortalte om dagligdagen på børnehjemmet, og om de udfordringer de møder i hverdagen. Det var personalets opfattelse, at de er godt stillet på børnehjemmet. De har en god social profil og kompetente medarbejdere med flere års erfaring.

Personalet oplyste, at man ikke anvender vikarer på Tupaarnaq, da det er deres helt klare overbevisning, at børnene ikke har godt af hele tiden at skulle forholde sig til nye voksne. I praksis løses det ved, at personalet tager ekstravagter efter behov.

På tidspunktet for tilsynsbesøget var der ikke anbragt børn uden samtykke. Børnegruppen har været en del af systemet længe og har f.eks. været igennem familiebehandling eller været i familiepleje. Det sker dog, at de modtager børn, der er anbragt uden samtykke.

2. Tilsynet udtaler

Tilsynet finder det bekymrende, at der er anbragt børn på Tupaarnaq på grund af, at forældrene er hjemløse. Tilsynet har naturligvis forståelse for, at der kan lægge andre årsager til grund for en anbringelse, men hjemløshed hos forældrene kan besværliggøre opretholdelsen af kontakt mellem det anbragte barn og dets familie, og det er vigtigt, at det undersøges, om der kan

6. maj 2024

§ 71-tilsynet

Charlotte Avnsted-
Vilman
Udvalgssekretær
charlotte.avnsted-
vilman@ft.dk
Tlf. 33373648

Folketinget

Christiansborg
1240 København K
3337 5500
ft@ft.dk
www.ft.dk

findes andre løsninger for familien. En anbringelse uden for hjemmet er meget indgribende over for barnet og forældrene.

Tilsynet finder det også bekymrende, at det er svært at få udredt børnene og de unge i Psykiatrien. Målet med udredningen er at finde ud af, om barnet har en sygdom eller forstyrrelse, og hvilken behandling der i så fald er den rigtige. Det er også afgørende for den socialpædagogiske indsats, som skal iværksættes over for barnet.

Derudover er det vigtigt, at personalet har den nødvendige viden og får supervision i forhold til at understøtte de udsatte børn og unge. Det er afgørende, at personalet hele tiden bliver opdateret i deres viden om, hvordan man bedst møder børn, der f.eks. er blevet krænket, sultet og udsat for vold.

Tilsynet finder det særdeles positivt, at Tupaarnaq aktivitetsniveau er højt, og at de gør rigtig meget ud af at aktivere børnene og de unge, lige som de tager på ture om sommeren.

Tilsynet finder det ligeledes positivt, at der er meget fokus på forældresamarbejdet. Det er vigtigt, at forældrene inddrages i barnets dagligdag og trivsel, og det styrker muligheden for, at barnet kan hjemgives på sigt, hvis det vurderes at være forsvarligt.

Endelig finder tilsynet det særdeles positivt, at der sjældent anvendes magt over de anbragte børn på Tupaarnaq, men at personalet altid sørger for at følge op, hvis det er sket.

3. Kort om Børnehjemmet Tupaarnaq

Tupaarnaq er en kommunal døgninstitution. Målgruppen er normalt begavede, omsorgssvigtede børn og unge med udviklingspotentiale og et stort behov for struktur og rammer.

Børnehjemmet Tupaarnaq er normeret til 9 børn og unge i alderen fra 4-18 år. Men grundet forskellige omstændigheder, har de også modtaget børn under 4 år.

Som institution ønsker de også at arbejde med mindre søskende, hvis et barn på 6 år har mindre søskende. Dette skyldes, at de igennem deres erfaring og faglighed ved hvor meget større brud, betyder i den tidlige barndom.

På tidspunktet for tilsynsbesøget havde børnehjemmet også modtaget en dreng på 3 år, som ikke kunne være i den daværende plejefamilie. Det krævede en dispensation. Men personalet vurderede, at de i gennem observation og familiearbejde kan

bidrage til at drengen bliver placeret korrekt og trygt i den kommende fremtid.

Det er vigtigt for personalet, at der er en homogen børnegruppe på stedet. Man arbejder ud fra, at de lidt ældre børn kan dele deres narrativ i forhold til deres anbringelse på Tupaarnaq. De større børn spiller således en stor rolle i forhold til den generelle trivsel på stedet. Og de små ser op til de store børn.

På tidspunktet for tilsynsbesøget var de 9 børn i alderen fra 3 til 12 år.

Personalenormeringen er 1 forstander, 2 afdelingsledere, 6 pædagoger, 2 socialhjælpere, 2 medhjælpere og en rengøringshjælper.

Alle børn og unge som bliver anbragt på Tupaarnaq kommer fra Nuuk. Det betyder i praksis, at familien og andet netværk er en vigtig del af det pædagogiske arbejde og strategi. Det relationelle arbejde prioriteres højt imellem alle involverede parter.

Erfaringen er, at familien og netværket har stor betydning i forhold til barnets udvikling og trivsel. Struktur og forudsigelighed er helt centralt for hverdagen på Tupaarnaq. Det skaber den nødvendige tryghed hos barnet og understøtter udviklingen af børnenes tillid til sig selv og deres omgivelser.

4. Tilsynets rundgang

Efter det indledende møde blev tilsynet vist rundt på institutionen.

Tupaarnaq er en mindre døgninstitution, og som er opdelt i to afdelinger som i daglig tale bliver kaldt "ovenpå" og "nedenunder". I praksis er det en børneafdeling og ungdomsafdeling.

Tanken bag opdelingen er, at børnene ovenpå, har brug for mere støtte og styring, hvilket betyder, at behovet for omsorg er anderledes.

I børneafdelingen ovenpå, var der plads til 6 børn. Overalt var der rent og pænt, og rummene føltes meget hjemlige. Værelserne var hyggelige og enkelt indrettet.

I ungdomsafdelingen nedenunder var der også hyggeligt, og der var rent og pænt. I denne afdeling skal børnene kunne honorere nogle andre krav. Børnene skal selv stå for den personlige

hygiejne og deltage mere i fællesopgaver som madlavning og opvask m.v.

Personalet har et ønske om, at børnene har flere fritidsbeskæftigelser og endda et fritidsjob. Det kræver mere selvindsigt og den indre styring, skal være den dominerende i den unges liv.

Henset til, at de unge i ungdomsafdelingen på tidspunktet for tilsynsbesøget var i alderen fra 11 til 12 år, forklarede personalet, at de ikke stiller de samme krav til dem, som til en ung i alderen 14-18 år. Men det er forventningen, at børnene deltager mere i hverdagens pligter, og de har også andre sengetider.

Tilsynet talte med et af børnene på stedet. Han fortalte, at han var glad for at være på Tupaarnaq, og at han havde boet der i et år.

5. Øvrigt

Om målgruppen på Tupaarnaq fortalte personalet, at børnene og de unge har oplevet massivt svigt. Der er typisk tale om en opvækst med vold, alkohol, krænkelser og sult.

I den forbindelse bemærkede børnehjemmet også, at flere børn anbringes på grund af hjemløshed hos forældrene. Det besværliggør børnenes relation til forældrene, da de ikke kan komme hjem på besøg. Derudover er det et problem, hvis børn alene anbringes på det grundlag, at forældrene er hjemløse. Der burde efter personalets vurdering kunne iværksættes andre tiltag, så børnene kan blive hos deres forældre, hvis de kan varetage forældrerollen.

Personalet fortalte, at der mangler viden og supervision i forhold til at understøtte de udsatte børn og unge. Det er afgørende, at personalet hele tiden bliver opdateret i deres viden om, hvordan man bedst møder børn, der f.eks. er blevet krænket, sultet og udsat for vold.

Personalet fortalte, at der er meget fokus på forældresamarbejdet. Da børnehjemmet primært modtager børn fra Nuuk, styrker det muligheden for at inddrage forældrene i barnets dagligdag og trivsel. Det er også vigtigt i forhold til, at udgangspunktet er, at barnet eller den unge skal hjemgives på sigt.

I de situationer hvor institutionen har modtaget børn eller unge uden samtykke, så arbejder personalet altid på, at anbringelsen bliver med samtykke. Personalet kan nemmere arbejde med det enkelte barn, hvis forældrene føler de bliver involveret og lyttet

til. Da de udelukkende modtager børn og unge fra Nuuk, starter personalet altid med at have samtaler med forældrene, hvor de lytter aktivt og forholder sig til familiens historie. Denne tilgang resulterer oftest i, at forældrene giver samtykke, da de gerne vil være en del af barnets liv – med de resurser de har.

Derudover blev det præciseret af personalet, at det er nødvendigt, at der kommer bedre vilkår for pædagogerne. Det er et krævende job, der kræver stor vilje og lyst. Tupaarnaq er en kommunal døgninstitution, og ledelsen oplever, at mange af de private tilbud på børneområdet ofte kan tilbyde bedre lønvilkår for de ansatte.

Personalet fortalte også, at de oplever en række storbysudfordringer i Nuuk. Internettet er først blevet tilgængeligt inden for de seneste 10 år, og internettet har fået meget stor indflydelse på de unge. Både i forhold til at prøve grænser af, men også i forhold til den generelle trivsel.

Personalet fortalte, at Tupaarnaqs aktivitetsniveau er relativt højt. De gør rigtig meget ud af at aktivere børnene og de unge. Der arrangeres ofte ture i svømmehallen. Skiliften og idrætsklubberne benyttes også så meget som muligt.

Personalet fortalte, at de tror på, at fysisk velvære og motoriske kompetencer er med til at skabe et sundt overskud og udviklingsgrundlag, i forhold til de mentale, kognitive og følelsesmæssige udfordringer, som børnene har, når de bliver anbragt. Grundholdningen er, at hvis man skal lære at honorere og forstå de sociale spilleregler i samfundet, så skal barnet eller den unge udfordres i de forskellige miljøer og kontekster, hvor de har deres aktiviteter.

Personalet fortalte, at de rejser på koloni i sommerferien. Om sommeren er de afsted i 2 mdr., hvor de bor i teltlejr langt inde i fjorden (Ameralla/kilaarsarfik). Her arbejder de med udvikling af børnene på flere parametre. De arbejder med relationsdannelse, fællesskabsforståelse, friluftskompetencer, fysisk og psykiske udfordringer/strabadser, jagt og fiskeri, idræt, teambuilding og mindfulness og ikke mindst pligter og arbejdsopgaver, som skal klares, når man lever i naturen.

I påsken/vinteren sejler de typisk til Qoornoq i 10-12, dage, hvor præmissen er anderledes i forhold til vind og vejr. Her er det vinteraktiviteter som dyrkes, dvs. ski, kurrebræt, bygge snehuler, rypejagt i fjeldet og fiskeri med stang. Herudover er der pligter, som at hente is til vand, madlavning, tømme spanden (tørkloset), opvask og alm. oprydning i huset.

Børnenes forældre og bedsteforældre er mere end velkomne til at deltage i turene, hvis de har lyst.

Hvert andet år arbejdes der på, at institutionen rejser til Danmark, hvor de deltager i et stort internationalt atletikstævne for anbragte børn og unge. Det er deres venskabsinstitution Orøstrand, som inviterer til stævnet.

Personalet oplever, at de unge begynder at bryde med personalet på børnehjemmet, når de rammer 16-17 års alderen. Her får de unge et stort behov for at stå på egne ben, og i samarbejde med kommunen forsøger man at hjælpe dem godt videre. Som voksne vender de tilbage og kommer på besøg på børnehjemmet.

Forud for tilsynsbesøget spurgte tilsynet ind til, hvor mange af de anbragte børn og unge, der er udredt i psykiatrien. Hertil svarede personalet, at det er svært at få de unge udredt. Et af de anbragte børn, var i gang med en udredning, men de har også andre børn, som man burde få udredt grundigt.

Det er afgørende for børnehjemmet, at de ved hvilke udfordringer børnene og de unge har. Ifølge vedtægterne modtager de kun børn og unge, der er normalt begavede med udviklingspotentiale, men desværre er virkeligheden anderledes. De prøver altid, at fastholde en anbringelse, så længe de kan magte opgaven, men der er desværre anbringelser, hvor de må erkende, at de ikke kan løse opgaven. Det er ærgerligt, da der oftest ikke er et alternativ til deres institution.

Forud for tilsynsbesøget oplyste personalet, at de igennem de sidste år har haft 3 fysiske magtanvendelser, og at dette reelt er mere end i de foregående år. Konkret har de omhandlet et barn med en diagnose, som har haft svært ved at forstå omverdenen - eller måske vigtigst, at omverden har svært ved at forstå ham.

De har også mindre børn, hvor det er nødvendigt at lave en adfærdsregulering i forhold til opdragelse. F.eks. hvis barnet bliver ved med at løbe rundt om bordet, når det skal børstet tænder ved sengetid. I sådanne situationer løfter personalet barnet op i favnen og går ud og børster tænder. Dette betragter personalet ikke som en egentlig magtanvendelse.

Udover fysisk magtanvendelse så kan det også ske, at personalet føler sig nødsaget til, at holde et barn hjemme fra skole. Det kan være på foranledning af skolen, hvis der f.eks. har været uro dagen før. Det kan også være, hvis barnet har haft en dårlig start på dagen, hvor personalet vurderer, at barnet ikke magter de voldsomme stimuli, der er i skolen.

Personalet oplyste endvidere, at de tidligere har valgt at tage ind i fjorden i 14 dage med et barn, som havde haft det rigtig svært over en længere periode. Det var nødvendigt at være alene for at få den nødvendige ro omkring barnet. Det er ikke altid, at barnet eller den unge har været enig i den beslutning, men personalet har bestemt, at det skal være sådan. Uenigheden er kommet til udtryk verbalt.

Hvis der har været anvendt magt over for et barn eller en ung, har personalet altid samtaler med børnene og de voksne efter en magtanvendelse. Dette kan være individuelt eller ske i fællesskab. Barnet bliver også opfordret til selv at komme med løsninger til, hvordan anvendelse af magt fremover kan undgås.

På børnehjemmet er der en række regler, som børnene og de unge skal overholde. Det er f.eks. ikke tilladt at ryge og drikke alkohol.

Der er husregler på institutionen, og børnene og de unge er bekendt med dem. De findes på skrift, men ledelsen ønsker ikke alt for meget tekst og plancher på væggene. Først og fremmest fordi, Tupaarnaq skal føles som et hjem og ikke en institution. Reglerne bliver løbende drøftet.

Der er faste sengetider på institutionen, og tiderne er aldersrettet. Personalet er meget opmærksomme på, hvad forskerne siger i forhold til søvnbehov. Børnene skal aflevere alt elektronik, når lyset slukkes, og der er ingen wifi efter kl. 22.00.

Børnene og de unge må gerne have besøg eller besøge andre, men personalet er meget strukturerede omkring aftaler. Børnene skal lave aftaler i god tid - dvs. minimum dagen før. Unge, der er fyldt 15 år har et større råderum i forhold til aftaler.